

Mina o Sèquia de Santa Coloma

Sant Adrià de Besòs

Ubicació

Comarca: Barcelonès
Lloc/Adreça: Sant Adrià de Besòs
Alçada: 8

Coordenades:

Latitud: 41.433020334237
Longitud: 2.2165399775725
UTM Est (X): 434543
UTM Nord (Y): 4587124

Classificació

Número de fitxa 08194 - 125
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Obra civil
Segle XIX-XX
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: S'ha perdut en la seva major part
Protecció Inexistent
Accés Sense accés
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: Diversos propietaris
Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart
Data de registre de la fitxa: dl., 12/10/2020 - 02:00
Data de la darrera revisió: dv., 18/06/2021 - 01:00

Descripció

La mina de reg o sèquia de Santa Coloma de Gramenet, Sant Adrià de Besòs i Badalona permet un millor aprofitament de les aigües del riu Besòs. La mina, amb varis ramals, s'origina en el riu Besòs, en línia recta travessant -lo en direcció al Putxet amb una llargada de quaranta canes (una cana de Barcelona mesura vuit pams, és a dir, 1,555 metres). Un altre braç travessa per sota la serra de Santa Coloma de Gramenet fins a la divisòria de les terres de la casa Franquesa amb les del monestir de Sant Jeroni de la Murtra per internar-se després en direcció del riu Besòs. Finalment, degut a la manca d'aigua hi ha un braç de mina que passa per sota els turons de Santa Coloma i Reixac d'unes cent canes aproximadament, i probablement existeix un altre ramal que partint de sota el turó de Reixac vagi en direcció al riu Besòs. En el terme de Sant Adrià, sabem que passava pel carrer de Bogatell i que en el seu recorregut, per la carretera que venia de Santa Coloma, i just abans d'entrar a Sant Adrià, en el revolt s'hi va construir un safareig públic que s'abastia d'aquesta aigua.

Història

En el document de la Mina de reg de Santa Coloma de Gramenet, es deixa constància de que al 1839, el cabal del riu Besòs ha gairebé desaparegut degut a l'obertura de rases i mines per al reg de les noves terres de conreu i vinyes que estan suplantant els boscos dels marges del riu Besòs. També explica que els molins de Riber i de Tristany, que durant tres-cents anys havien fet funcionar les moles amb només l'aigua superficial del riu, han deixat de funcionar per la mateixa causa i que només porta aigua en èpoques de pluges i de molta humitat. Aquests molins estaven situats al marge esquerra, davant de l'antiga desembocadura de la riera de Sant Andreu, en els límits dels actuals termes de Santa Coloma i de Sant Adrià. Semblen correspondre als molins de Sant Adrià, anomenats per primera vegada l'any 1012, propietat de l'església. Les riuades de l'any 1962 van emportar-se les darreres restes que quedaven dempeus. En un establiment fet pel Real Patrimoni, consta que l'any 1747 eren propietat de Pedro Gerónimo de Mena. Aquest document li permet cedir les aigües sobrants per al rec, als propietaris dels tres municipis, Sant Adrià de Besòs, Santa Coloma de Gramenet i Badalona. Però a inici del segle XIX, amb l'augment de les terres agrícoles en detriment dels boscos i l'obertura de rases va gairebé assecar el riu. Aquest fet comporta la recerca i excavació de noves mines per buscar aigua. L'any 1815, sol·liciten al Real Patrimonio de S.M., poder obrir una mina en el riu Besòs, que se'ls atorga el 24 de juliol de 1815. En previsió a la manca d'aigua en èpoques de sequera, l'any 1834 novament fan una sol·licitud d'ampliació per passar per sota la serra de Santa Coloma i Montcada i Reixac, per poder-se endinsar a més profunditat. A partir d'aquí, amb el canvi de legislació (Real Decret de 19 de novembre de 1835) els propietaris de la mina poden buscar aigua sense necessitat d'establiment sempre i quan no causin perjudicis a tercers. En el document s'esmenta que després d'haver excavat tots els braços o ramals, la distància amb el Rec Comtal els queda a més de 500 canes de distància. L'any 1885 entra en vigor l'ordenament del rec de la "Mina y acequia de Santa Coloma de Gramenet, Sant Adrià de Besós y Badalona", que permet un millor aprofitament de les aigües i l'augment de les superfícies de cultiu i fins i tot es va construir un safareig públic.

Bibliografia

CLOS i GUALBA, Salvador (1839). Memoria que presentó la Junta Directiva de la mina de riego de Santa Coloma de Gramanét á la Junta General de Propietarios de los tres pueblos de Santa Coloma de Gramanet, S. Adrian de Besós y Badalona, interesados en el riego de las aguas de dicha mina. 31 de enero de 1839. Barcelona. Imprenta de Brusi. <https://sites.google.com/a/xtec.cat/mfuentes/viure-sant-adria/els-molins-i-sant-adria>